

הקדמת שר המשפטים

באמצעות האכסגיה הטובה של כתב העת "משפטים" מוגשת בזה לציבור המשפטים ולציבור הרחב טיוטה של הצעת חוק סדרי המינהל, מעשה ידיו של ידידנו הפרופ' יצחק ה' קלינגהופר, ממורי ההוראה המובהקים של המשפט הציבורי, אשר עמל בה והכינה לפי בקשת משרד המשפטים.

הרבה מעלות טובות תמצאו בעצם היוזמה לחוקק חוק סדרי המינהל ובוודאי בהוראות הכלולות בו: ביצור שלטון החוק, השלטת הצדק הטבעי, הבטחת מינהל תקין ומשופר, הפעלה נכונה של שיקול הדעת, ראייה נכונה של טובת הכלל מול צורכי הפרט, השבחת השירות לפרט, הבטחת זכויותיו ומניעת משוא פנים ואפליה ועוד כהנה וכהנה. מטבע הדברים יחלקו רבים וטובים על כמה מן ההוראות הכלולות בטיטה ואולי אף על עצם הצורך בחקיקת חוק כזה. אפשר שתישמע טענה על שפע הטובה שבו. משרד המשפטים רואה חשיבות רבה בחקיקת חוק זה שהוא חוק חדש, מקורי ויסודי ואשר נודעת לו השפעה רבה על מנהגות, הליכות ואורחות מינהל. טרם נקיים דיון במשרד המשפטים על הצעה זו ראינו צורך וטעם לפרסמה ברבים כדי לקבל הערות והצעות מן הציבור. כל מי שיד לו בתורת המינהל ובמשפט הציבורי מתבקש להאיר ולהעיר והריני יכול להבטיח כי כל אשר נקבל יילמד ויישקל כראוי.

משה נסים

שר המשפטים

הצעת חוק סדרי המינהל

מאת

פרופ' י"ה קלינגהופר *

סעיפים 1—9	פרק א': עקרונות יסוד
סעיף 10	פרק ב': תחולת סדרי הדין
סעיפים 11—12	פרק ג': סמכות
סעיפים 13—17	פרק ד': איסור משוא פנים
סעיפים 18—20	פרק ה': ייצוג
סעיפים 21—28	פרק ו': פתיחת הליכים
סעיפים 29—31	פרק ז': הופעה לפני עובד הציבור
סעיפים 32—34	פרק ח': המצאה
סעיפים 35—40	פרק ט': בירור
סעיפים 41—51	פרק י': החלטות
סעיפים 52—58	פרק י"א: תקפות החלטה
סעיפים 59—62	פרק י"ב: שונות

פרק א : עקרונות יסוד

1. רשויות המינהל ינהגו בהתאם לחוקים ולדינים החלים על פיהם. שלטון החוק
2. המינהל ישרת את טובת הכלל, תוך שישווה לנגד עיניו את ענייניו של היחיד. יעדי המינהל
3. כללי הצדק הטבעי ידריכו את רשויות המינהל בשימוש בסמכותיותהן ובמילוי תפקידיהן. צדק טבעי
4. רשויות המינהל ינהגו בטהר המידות. פוהר מידות

* חובה נעימה אני ממלא בהודותי בזה לד"ר יעקב צמח, הממונה על חקיקה במשפט ציבורי במשרד המשפטים, על סיועו הנכבד בניסוח ההצעה. במומתיותו כי רבה הרים תרומה חשובה לגיבושה. כן מכיר אני טובה לגב' טנה שפניץ, מנהלת המתלקה לענייני חוזים במשרד המשפטים, על שהושיטה לי עוד קודם לכן את עזרתה הנדיבה בארגון ראשוני של התומר.

5. שרירות לב, משוא פנים ויחס של איפה ואיפה מקומם לא יכירם במוסדות המינהל ובתחומי פעולתם.
6. רשויות המינהל יקפידו על קיום מינהל תקין וינהגו בחיסכון וביעילות.
7. רשויות המינהל לא ינהגו בנוקשות יתרה ולא ינקטו בצעדים חמורים מאלה הדרושים בנסיבות.
8. רשויות המינהל ישתמשו בסמכות שבשיקול דעת —
 (1) למען היעד שנקבע בדין לשימוש באותה סמכות;
 (2) בסבירות;
 (3) בהתחשב בכל הנסיבות השייכות לעניין, ובהן בלבד;
 (4) לאור יתר הסייגים שעל-פי דין המגבילים את השימוש בשיקול הדעת.
9. המדינה, רשות מקומית וכל רשות אחרת, לרבות תאגיד ציבורי, יהיו אחראים בנזיקים בשל רשלנות שבמעשים שעשו עובדיהם אגב השימוש בסמכויותיהם או אגב מילוי תפקידיהם. פרטים ייקבעו בחוק.

פרק ב: תחולת סדרי הדין

- 10(א) כל רשות, גוף או אדם, הממלאים תפקיד ציבורי על-פי דין (להלן: עובד הציבור), ינהגו, בהליכים שבתחום המינהל הציבורי, על-פי סדרי הדין הקבועים בחוק זה.
- (ב) לעניין חוק זה "הליך" — הליך המכוון לקבלת החלטה, לרבות עצם קבלת החלטה, שאין עניינה חקיקה מינהלית או מינהל פנימי.

פרק ג: סמכות

- 11(א) עובד הציבור, בטרם ינקוט בהליך, יבדוק ביוזמתו, אם יש לו הסמכות המקומית והעניינית לכך. נוכח שאין לו סמכות, יעביר את העניין ללא דיחוי לטיפולו של עובד הציבור המוסמך, או יפנה אליו ללא דיחוי את המבקש.
- (ב) צד אין בכוחו לקבוע מי הוא עובד הציבור המוסמך, או לשנות מסמכותו; הסכם בין הצדדים לעניין זה אין לו תוקף.

12. ביקש עובד ציבור מוסמך מעובד ציבור אחר שינקוט הליך מסוים מטעמו, ייענה זה לבקשתו אם ההליך —
 (1) פורט די צורכו בבקשה;
 (2) הוא בסמכותו העניינית של עובד הציבור האחר;
 (3) אין כרוכה בו קבלת החלטה;
 והכל כשהבקשה אינה כרוכה במסירת ידיעה שלפי מהותה או על-פי דין אסור למבקש למוסרה לעובד ציבור אחר.

חובת פידע
של עובד
ציבור אחר

פרק ד: איסור משוא פנים

13. עובד ציבור לא ינקוט בהליך, ולא ישתתף בו, אם יש לו או לקרובו, במישרין או בעקיפין, נגיעה אישית או טובת הנאה בנושא ההליך.
 בסעיף זה "קרוב" של עובד הציבור — בן-זוג, הוריו, הורי הוריו, הורי בן-זוגו, הורי הוריו של בן-זוגו, צאצאיהם ובני זוגם.
14. עובד ציבור שנקט בהליך, או השתתף בו, לא ידון בערעור או בערר על החלטה שנתקבלה בהליך, ולא ישתתף בדרך כלשהי בדיון בהם.
15. עובד הציבור יפסול את עצמו מלנקוט הליך, אף שהסעיפים 13 ו-14 אינם חלים עליו, אם קיים יסוד סביר לחשש שלא ינהג בהליך ללא משוא פנים, ואם צד להליך דרש זאת.
16. נמנע מעובד הציבור, עקב הסעיפים 13 עד 15, מלנקוט בהליך, ינקוט בו עובד ציבור אחר שהוסמך לכך כדין.
17. למרות האמור בפרק זה, ינקוט עובד הציבור בהליך הכרחי אם מחמת סכנה מידית צפויה אין הדבר סובל דיחוי.

נגיעה אישית

איסור דיון
בערעור

פסילה

הסמכה
חילונית

פעולה דחופה

פרק ה: ייצוג

- 18(א) צד, ואפוטרופוס אם מונה כזה, רשאים לייפות בכתב כוחו של אדם אחר הכשיר על-פי דין, לייצג אותו בהליך לפני עובד הציבור (להלן: נציג), וזאת אם לפי מהות העניין או על-פי דין דרושה פעולתו או נוכחותו האישית של הצד. הרשאה יכול שתינתן גם בעל-פה, בנוכחות עובד הציבור, וזה ירשום אותה בפרוטוקול.
- (ב) לא יהיה נציג מי שעוסק שלא כדין בייצוג, או מי שעושה כן בתמורה אף שלא בדרך עיסוק.

ייצוג

(ג) עובד ציבור רשאי לוותר על הרשאה מפורשת אם נוכח שהנציג הוא מבני ביתו של המרשה או מועסק על ידיו, או מופיע בשם ארגון מקצועי יציג שהמרשה חבר בו, והכל כשאין ספק בקיום ההרשאה ובהיקפה.

19. צד רשאי להופיע בהליך ביחד עם מסייע; דבריו של מסייע נחשבים כדברי הצד אם זה אינו סותר אותם מיד.

פיוע

20. עובד הציבור העומד לנקוט, על-פי פנייה או מיוזמתו, בהליך נגד מי שאינו יכול לדאוג לצרכיו ושאינו לו אפטרופוס, או נגד מי שזהותו או מקום מגוריו אינם ידועים, רשאי לבקש מבית המשפט שימנה לו אפטרופוס מיוחד לייצגו בעניין הנדון.

מינר
אפטרופוס

פרק ו: פתיחת הליכים

21. עובד הציבור יפתח בהליכים ביוזמתו או עקב פנייה, הכל לפי ההוראות המפורשות או המשתמעות בעניין הנדון.

פתיחת הליכים

22. הצעה, בקשה, הודעה, תלונה ופנייה אחרת לעובד הציבור (בחוק זה – פנייה) יהיו בכתב. פנייה יכול שתהיה בעל-פה מקום שאינה קשורה לתחילת מועד או לריצתו. פנייה בעל-פה תירשם, במידת הצורך, בידי עובד הציבור, בפרוטוקול שישקף את עיקריה ויערך על-פי סעיף 26, בשינויים שהעניין מחייבם.

צורת הפנייה

23(א) פגמים בצורת הפנייה, או העדר חתימה עליה, אינם מצדיקים את דחיית הטיפול בה, מקום שאין ספק במהות הפנייה.
(ב) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), רשאי עובד הציבור לדרוש מהפונה לתקן את הפגם או לחתום על הפנייה, תוך תקופה סבירה שיקבע, ולהודיעו שאם לא יעשה כן, לא ידון עובד הציבור בה. פנייה שתוקן בה הפגם כאמור יראו אותה כתקינה מלכתחילה.

פגמים בצורת
הפנייה

24(א) אדם רשאי לפנות לעובד הציבור בעל-פה רק בשעות שנקבעו לקבלת קהל. לא היה העניין סובל דיחוי מחמת סכנה מידית צפויה, מותר לפנות לעובד הציבור בכתב בכל שעות עבודתו.
(ב) שעות העבודה ושעות קבלת הקהל יפורטו בהודעה לציבור שתוצג בכניסה ליחידה המשרדית שבה מקום עבודתו של עובד הציבור.

זמן הפנייה

25. פנייה שנשואה אינו מוגדר בה דיו, ושמחמת כך אי אפשר לטפל בה, רשאי עובד ציבור שלא להיזקק לה.

נשוא פנייה
שאינו מוגדר

פרוטוקול

26(א) עובד הציבור ירשום פרוטוקול על עריכת דיון בפניו, על מהלכו ועל ההחלטות שנתקבלו בו ויחתום עליו. הפרוטוקול לא יכלול דברים שאינם שייכים לעניין.

(ב) הפרוטוקול ייקרא באוזני הצדדים הנוכחים, זולת אם ויתרו אלה על כך, והם יחתמו עליו. סירבו הצדדים הנוכחים, כולם או חלקם, לחתום על הפרוטוקול, או לא חתמו עליו מסיבה אחרת, יציין עובד הציבור על-גבי הפרוטוקול את סיבת אי החתימה, ויאשר בחתימתו את נוכחותם בעת עריכת הפרוטוקול ואת נכונות הרשום בו.

(ג) באין התנגדות של הצדדים הנוכחים, יכול פרוטוקול להירשם בקצרות, ודינו לכל דבר כדין פרוטוקול לפי סעיף זה. פרוטוקול כאמור יכתב בכתב מלא במועד מאוחר יותר.

(ד) פרוטוקול שנערך כקבוע בסעיף זה הוא ראיה לכאורה לנכונות הרשום בו.

תרשומת

27. עובד הציבור יערוך, במידת הצורך, תרשומת על דברים המגיי-עים לידיעתו והנוגעים להליך, אף באין חובה לרשום בפרוטוקול.

עיון

28(א) עובד הציבור ירשה לצד להליך לעיין בתיק הנוגע לעניין, אם העיון דרוש למימוש אינטרס חוקי של הצד או לשמירה עליו, והוא באין הוראה אחרת.

(ב) עובד הציבור לא ירשה לעיין בתיק או בחלק ממנו, אם לפי מיטב שיפוטו עלול העיון —

(1) לפגוע בטובת המדינה; או

(2) להכשיל את מטרת ההליך; או

(3) להביא לגילוי סוד או ידיעה סודית שאסור על-פי דין לגלותם; או

(4) להזיק לאינטרס חוקי של צד אחר או של אדם אחר.

(ג) העיון בתיק יהיה במשרדו של עובד הציבור הדין בהליך, או, ברשותו — במשרדו של עובד ציבור אחר או ביחידה מינהלית אחרת.

פרק ז: הופעה לפני עובד הציבור

חובת התייצבות והמצאת מסמכים

29. אין על אדם חובה להופיע לפני עובד ציבור או להמציא לו מסמך או מוצג, אלא אם נקבעה החובה בחיקוק ובמידה שנקבעה.

הזמנה

30. עובד הציבור רשאי להזמין אדם, שמקום מגוריו או מקום עסקיו נמצאים בתחום סמכותו, להופיע לפניו בעניין הליך. ההזמנה תהיה בכתב, בחתימת עובד הציבור או מטעמו.

31. תוכן ההזמנה בהזמנה יפורטו המקום והזמן של ההליך שבעניינו הוזמן המוזמן, נושא ההליך, מעמדו של המוזמן בהליך — אם כצד, כעד או כיוצא באלה — והמסמכים או המצגים שעליו להביא עמו. כן יצוין בהזמנה אם נדרשת הופעתו האישית של המוזמן או אם ייצא ידי חובה בכך שאחר ייצגו, או אם במקום להופיע יוכל להמציא בדרך אחרת לעובד הציבור המזמין את המסמך או את המוצג המבוקשים.

פרק ח : המצאה

32. המצאה, הודעה, החלטה או כל מסמך אחר שעובד הציבור רשאי או חייב להמציא לאדם על-פי דין, המצאתם תהיה באחת מאלה :
- (1) במסירה לידי הנמען גופו ;
- (2) באין אפשרות למסור כאמור בפסקה (1) — במסירה לידי בן משפחתו הגר עמו ושלפי מראהו נראה שמלאו לו שמונה עשרה שנים, או לידי מי שהורשה כדין לייצגו או לקבל מסמכים עבורו. בתאגיד ובחבר בני אדם, תהיה המסירה במשרד הרשום כמענו או ליד מי שהורשה כאמור.
- (3) במשלוח מכתב רשום עם אישור מסירה לפי מענו של האדם, התאגיד או חבר בני האדם.
33. תחליף המצאה נוכח עובד הציבור לדעת שלא ניתן להמציא את המסמך כאמור בסעיף 32, רשאי הוא להמציאו באחת או ביותר מדרכים אלה :
- (1) בהדבקת עותק המסמך במקום הידוע כמקום מגוריו של הנמען או כמקום עסקיו האחרון ;
- (2) בפרסום מודעה ברשומות או בעיתון יומי ;
- (3) בדרך אחרת שתיראה לו.
34. חוקת מסירה נוכח עובד הציבור לדעת כי המצאה כאמור בסעיף 32 לא בוצעה עקב סירוב הנמען לקבל את המסמך או את המכתב או עקב סירובו לחתום על אישור המסירה, רשאי הוא לראות את המסמך או את המכתב כאילו הומצאו כדין.

פרק ט : בירור

35. בירור עובדות (א) עובד הציבור יברר, לפי מיטב שיפוטו, עובדות שבירורן דרוש למתן החלטה.
- (ב) עובד הציבור ישתף במהלך הבירור את הצדדים וישמע אותם, במידה שיראה זאת לנכון.

ראיות ופירי דיון	36(א) עובד הציבור העורך בירור לא יהיה קשור בדיני הראיות הנהוגים בבתי המשפט. (ב) עובד הציבור רשאי, אם יראה זאת לנכון, לקיים את הבירור בסדר שיציעו הצדדים.
הפבר חובות וזכויות	37. עובד הציבור יסביר, במידת הצורך, לצדדים להליך את זכויותיהם וחובותיהם שעל-פי חוק זה, לעניין ההליך שלפניו.
מודיות	38. עובד הציבור לא יגלה עובדות שבתחום צנעת חייהם הפרטיים או המשפחתיים של הצדדים להליך, וסודות הגועים למקצועם, לעי-סוקם או למפעלם, שהגיעו אליו במסגרת תפקידו, אלא אם הוסמך לכך בפירוש בחיקוק.
משקל הראיות	39. ערכו של חומר הראיות הוא עניין להחלטת עובד הציבור, לפי הבנתו הסבירה והעניינית.
שמיטת הצדדים	40(א) עובד הציבור העומד להחליט בשאלות שבמחלוקת או כש-החלטתו עלולה לפגוע בזכויות של צד או באינטרס שלו שעל-פי דין, ייתן בגמר הבירור לכל צד הזדמנות להביא לפניו את טענותיו לגבי תוצאות הבירור. (ב) זכות הטיעון שבסעיף קטן (א) תהיה נתונה לצד בשאלות של עובדה ושל דין, אף אם השמיע את דברו במהלך הבירור לפי סעיף 35. (ג) עובד הציבור רשאי שלא לנהוג לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) אם, כדי למנוע סכנה חמורה ומידית, מן ההכרח לתת החלטה לאלתר.

פרק י: החלטות

מתן החלטות	41. בתום ההליכים ייתן עובד הציבור את החלטתו.
מתן החלטה עקב פנייה	42(א) עובד הציבור יחליט בהקדם בעניין הפנייה ויודיע לפונה את החלטתו מיד לאחר קבלתה, אך לא יאוחר מתום שלושה חודשים מיום קבלתה או מתום מועד אחר, מוקדם או מאוחר, שקבע לכך חיקוק. (ב) סעיף קטן (א) לא יחול אם העניין נושא הפנייה טעון בירור שלפי טיבו אינו מאפשר קבלת החלטה והמצאתה תוך המועד האמור. (ג) לא הודיע עובד הציבור את החלטתו כקבוע בסעיף קטן (א), בעניין שאין סעיף קטן (ב) חל עליו, יראו בכך, לעניין כל דין, החלטה לסרב לפנייה.

החלטה בכתב ובעל-פה	43 (א) החלטה יכול שתהיה בכתב או בעל-פה. (ב) החלטה תהיה בכתב — (1) כשחיקוק מחייב זאת, אם במפורש ואם מכללא; או (2) כשהדבר נראה לעובד הציבור מועיל להבטחת מינהל תקין. (ג) החלטה בעל-פה תינתן בנוכחות הצד ותירשם בפרוטוקול שייחתם בידי הצד.
תחילת ההחלטה	44. תחילתה של החלטה בכתב היא ביום המצאתה, ושל החלטה בעל-פה — לאלתר, זולת אם נקבע בהן תאריך מאוחר יותר, אם מכוח חיקוק ואם על-פי קביעת עובד הציבור מכוח דין.
תוכן ההחלטה	45 (א) החלטה תישא את הכינוי שנקבע לה בחיקוק שעל-פיו ניתנה (צו, החלטה, רישיון, היתר, פטור וכיו"ב), ובאין כינוי כזה — כל כינוי שייראה לעובד הציבור בהתחשב בטיבה ובתוכנה של ההחלטה. (ב) עובד הציבור יבסס את ההחלטה על ממצאיו העובדתיים, ויציין בה את ההצעות שהועלו בהליכים המכוונים לקבלתה. (ג) עובד הציבור יציין בהחלטה את הדין החל על העניין. (ד) החלטה המחייבת עשיית מעשה, תקבע את המועד או את התקופה לעשייתו. (ה) החלטה תנוסח בקיצור, בבהירות, בדיוקנות ובחד-משמעיות.
החלטה חלקית	46. תם הבירור בחלק מהנושאים הטעונים החלטה, רשאי עובד הציבור, אם הדבר נראה לו מועיל, לקבל החלטה באותו החלק ולדחות למועד אחר את החלטתו ביתר הנושאים, והכל כקבוע בחוק זה.
חובת הנמקה	47 (א) החלטה הנוגעת לזכויותיו של צד או לאינטרסים חוקיים שלו, או החלטה שיש בה משום סירוב, מלא או חלקי, לפנייה על-פי דין, תהיה מנומקת כראוי. (ב) בהנמקה יפרט עובד הציבור את הבירור שנערך, את השיקולים בהערכת הראיות, ואת הקביעות שבעובדה ושבדין שביסוד ההחלטה. (ג) נתקבלה החלטה בתוקף סמכות שבשיקול דעת, יפורטו בהנמקה מניעי עובד הציבור לשימוש שעשה בשיקול דעתו.
רשות שלא לנמק	48. על אף האמור בסעיף 47, רשאי עובד הציבור שלא להודיע את נימוקי החלטתו, בכל אחד מאלה: (1) כשהדין המעניק לו את הסמכות להחליט פוטר מהנמקה; (2) כשעניין ההחלטה הוא סירוב למנות אדם למשרה פלונית או להטיל עליו תפקיד פלוני.
איפור הנמקה	49. על אף האמור בסעיף 47, לא יודיע עובד הציבור את נימוקי החלטתו בכל אחת מאלה:

- (1) כשביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה מחייבים שלא לגלות את נימוקי ההחלטה;
 (2) כשבגילוי הנימוקים עלול, לדעת עובד הציבור, לפגוע שלא כדין בזכותו של אדם זולת הצד;
 (3) כשבגילוי הנימוקים יש, לדעת עובד הציבור, משום גילוי סוד מקצועי או ידיעה סודית כמשמעותם בכל דין.

50. עובד הציבור שאינו מודיע את נימוקי החלטתו לפי סעיף 47, יפרש בהחלטה את הטעם מהטעמים האמורים בסעיפים 48 ו-49, שעל-פיו נמנע מלהודיע את נימוקיו.

הודעת טעם
איי-הנמקה

51. היתה החלטת עובד הציבור נתונה על-פי חיקוק לערעור, לערר או להשגה אחרת (בסעיף זה – השגה), יודיע עובד הציבור בהחלטה על הזכות להשגה ועל המועדים והדרכים שנקבעו בחיקוק למימושה.

הודעה על
זכות להשגה

פרק יא : תקפות החלטה

52. החלטה שאינה בטלה מעיקרא תעמוד בתוקפה כל עוד –
 (א) לא בוטלה כדין;
 (ב) לא התבטלה מכוח הוראה מפורשת עקב עבור הזמן או נסיבות אחרות.
 (ג) לא הושג או לא נתמצה יעדה במלואו.

תקפות החלטה

53. החלטה שעובד הציבור לא היה מוסמך לקבלה או שחרג מסמך כותו בקבלתה, וכן החלטה שנתקבלה תוך הפרת סדרי דין שדינה כדין חוסר סמכות או חריגה מסמכות – בטלה מעיקרא.

החלטה בטלה

54(א) החלטה שאין סעיף 53 חל עליה, והיא בלתי חוקית, רשאי עובד הציבור שקיבלה לבטלה, כולה או בחלקה, תוך שנה מיום קבלתה, והכל אם אין בדין הוראה אחרת מפורשת או משתמעת. אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מן האמור בסעיף 56.
 (ב) החלטה המעניקה זכות לצד לא תבוטל לפי סעיף זה אם בנסיבות העניין אמונו של הצד בתקפותה עדיף על העניין הציבורי שבביטולה.
 (ג) סעיף קטן (ב) לא יחול על החלטה שהצד השיגה שלא כדין או שיכול היה לדעת שהיא בלתי חוקית.

החלטה
הניתנת
לביטול

55. החלטה שאינה מעניקה זכות לצד, רשאי עובד הציבור שקיבלה לבטלה בכל עת, אף שהיא חוקית, ובלבד שלא יהיה לביטול תוקף למפרע.

ביטול החלטה
שאינה
מעניקה זכות

- תחילת
החלטת ביטול
56. תחילתה של החלטת ביטול לפי סעיף 54 או לפי סעיף 55 היא ביום רישומה בפרוטוקול או ביום המצאתה, לפי העניין, וזאת אם נקבע בה מועד מוקדם או מאוחר יותר לעניין זה.
- כוחה של
החלטת חוקית
המעניקה זכות
57. החלטה חוקית המעניקה זכות לצד, לא יהיה עובד הציבור רשאי לבטלה, כולה או בחלקה, אלא אם הוסמך לכך בחיקוק או אם נקבע בהחלטה, בהסכמת הצד, שעובד הציבור רשאי לעשות כן.
- דיון חוזר
58. הגיש צד בקשה לדיון חוזר בהליך שנתקבלה בו החלטה, ייענה עובד הציבור לבקשה אם בעת הגשתה היתה ההחלטה סופית, ואם ראה שנתגלו עובדות חדשות או ראיות חדשות העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה לפני עובד הציבור לראשונה, לשנות מיסודן את תוצאות הבירור לטובת הצד, ולא יכלו להיות בידי הצד או לא יכלו להיות ידועות לו, בשעת הבירור.

פרק יב: שונות

- סטייה קלה
מסדרי הדין
59. סדרי דין שנקבעו בחוק זה או על-פיו, סטייה קלה מהם, שאין בה כדי לפגוע בעיקר, אינה פוסלת את ההליך.
- הארכת מעדים
60. לא עמד צד במועד או בתקופה שנקבעו בחיקוק או בהוראה שעל פיו, או לא הופיע במועד לבירור שאליו הוזמן, והוא מבקש להאריך את המועד או את התקופה או לקבוע מועד אחר או תקופה אחרת, ייענה עובד הציבור לבקשה מקום שנתקיימו אלה:
- (1) הצד הצהיר שלא יכול היה לעמוד במועד או בתקופה שנקבעו, מחמת מאורע בלתי צפוי או בלתי נמנע כשהדבר לא היה באשמתו;
- (2) עובד הציבור שוכנע במהימנות ההצהרה;
- (3) מקום שאי היענות לבקשה תפגע, שלא כראוי, בזכויותיו של הצד.
- דין המדינה
61. לעניין מעמדה כצד לפי חוק זה ולעניין זכויותיה וחובותיה במעמד זה, דין המדינה כדין כל אדם, אם אין בחיקוק הוראה מפורשת אחרת.
- ביצוע ותקנות
62. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו וכן תקנות משלימות לקביעת סדרי הדין המינהלי.
- (ב) תקנות משלימות יכול שיהיו לרשות מינהל מסוימת או לסוג מסוים של עניינים.